

Aktivní management chráněných území

v CHKO Český kras

Za kolektiv Správy CHKO Jindřich Prach
AOPK ČR, Regionální pracoviště Střední Čechy

Seminář k 50. letům CHKO Český kras
Svatý Jan pod Skalou 4.11.2022

PROČ AKTIVNÍ PÉČE?

PROČ AKTIVNÍ PÉČE?

Český kras nejsou horské lesy, kde je nejlepší ochrana přírody ponechání bez zásahu

- Řídké, světlé listnaté lesy
- Stepi a lesostepi, někdejší pastviny
- Pestrá krajina remízků, ovocných stromořadí a sadů, polních cest...

- **Lidé zde spoluutváří přírodu tisíce let**

*hrad Karlštejn, klášter Svatý Jan pod Skalou, hradiště Tetín,
četné další archeologické lokality, staré osídlení v jeskyních...*

- Dnešní bohatost je výsledkem tradičního hospodaření

V ý n o s

ministerstva kultury České socialistické republiky
ze dne 12. dubna 1972 čj. 4.947/72 - II/2

- o zřízení chráněné krajinné oblasti "Č e s k ý k r a s",
okres Beroun a Praha-západ, kraj Středočeský.

Ministerstvo kultury v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady a orgány a po projednání se Středočeským krajským národním výborem stanoví podle § 8 odst. 2 a § 9 zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody:

Čl. 1

Vymezení a poslání oblasti

/1/ Území vymezené v příloze tohoto výnosu se prohlašuje za chráněnou krajinnou oblast "Český kras" (dále jen oblast).

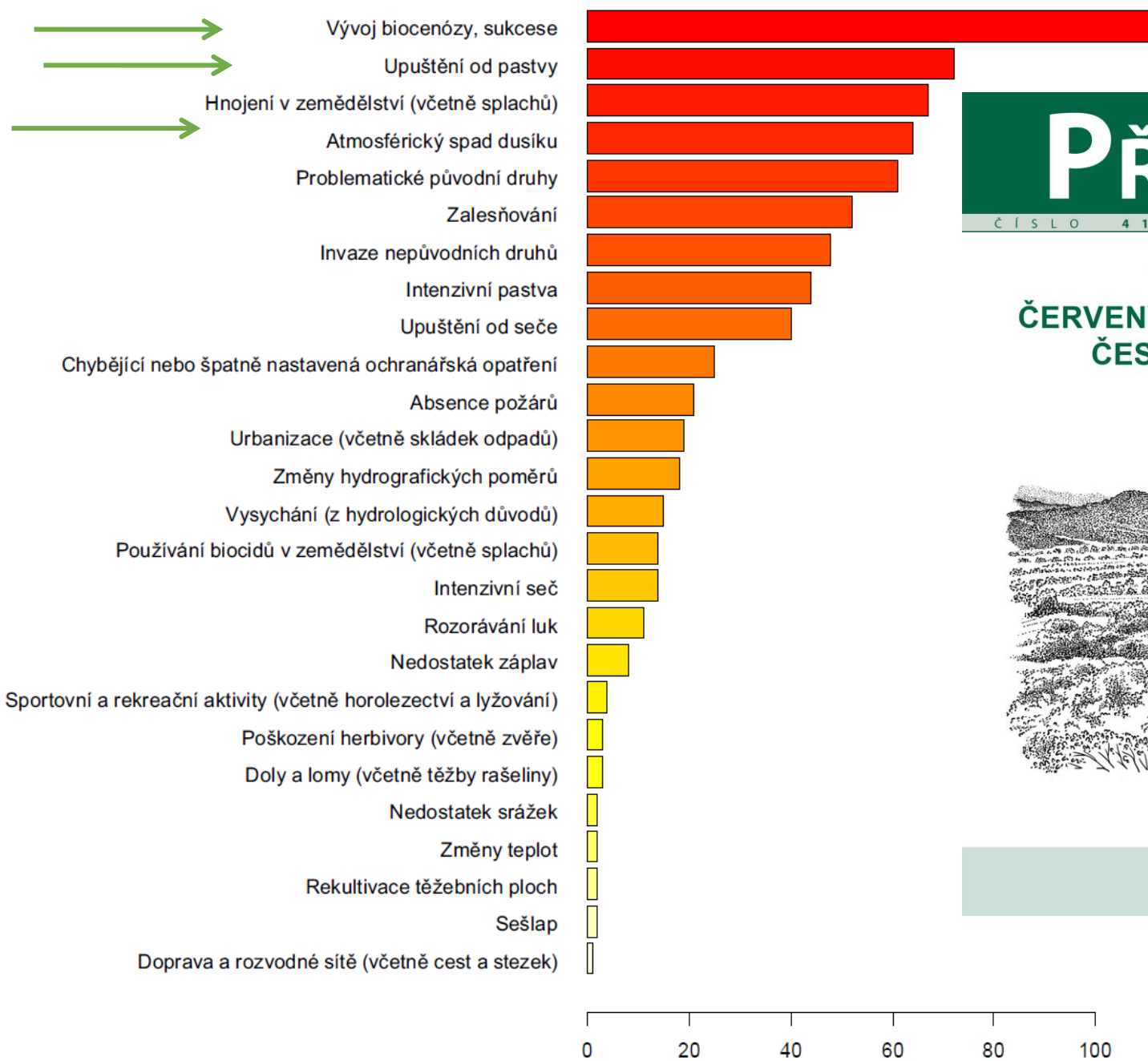
/2/ Posláním oblasti je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí; k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření, včetně vodních toků a ploch, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu, její vegetační kryt a volně žijící živočišstvo a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť, architektonické stavby a místní zástavba lidového rázu.

PROBLÉM

/antropocén/

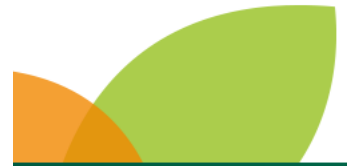
- **Krajina zarůstá**
 - postupně od pol. 20. stol.
 - Tam, kde se nevyplatí hospodařit
např. svahy, kam nevjede traktor
- **Jinde naopak intenzivní pole, urbanizace atd.**
 - *kde to jde a hospodařit se vyplatí*
- **Mizí pestrá, tradičně udržovaná krajina**
 - *občasné pastviny, louky, sady, řídkolesí...*

MILAN CHYTRÝ A KOLEKTIV

ČERVENÝ SEZNAM BIOTOPŮ ČESKÉ REPUBLIKY

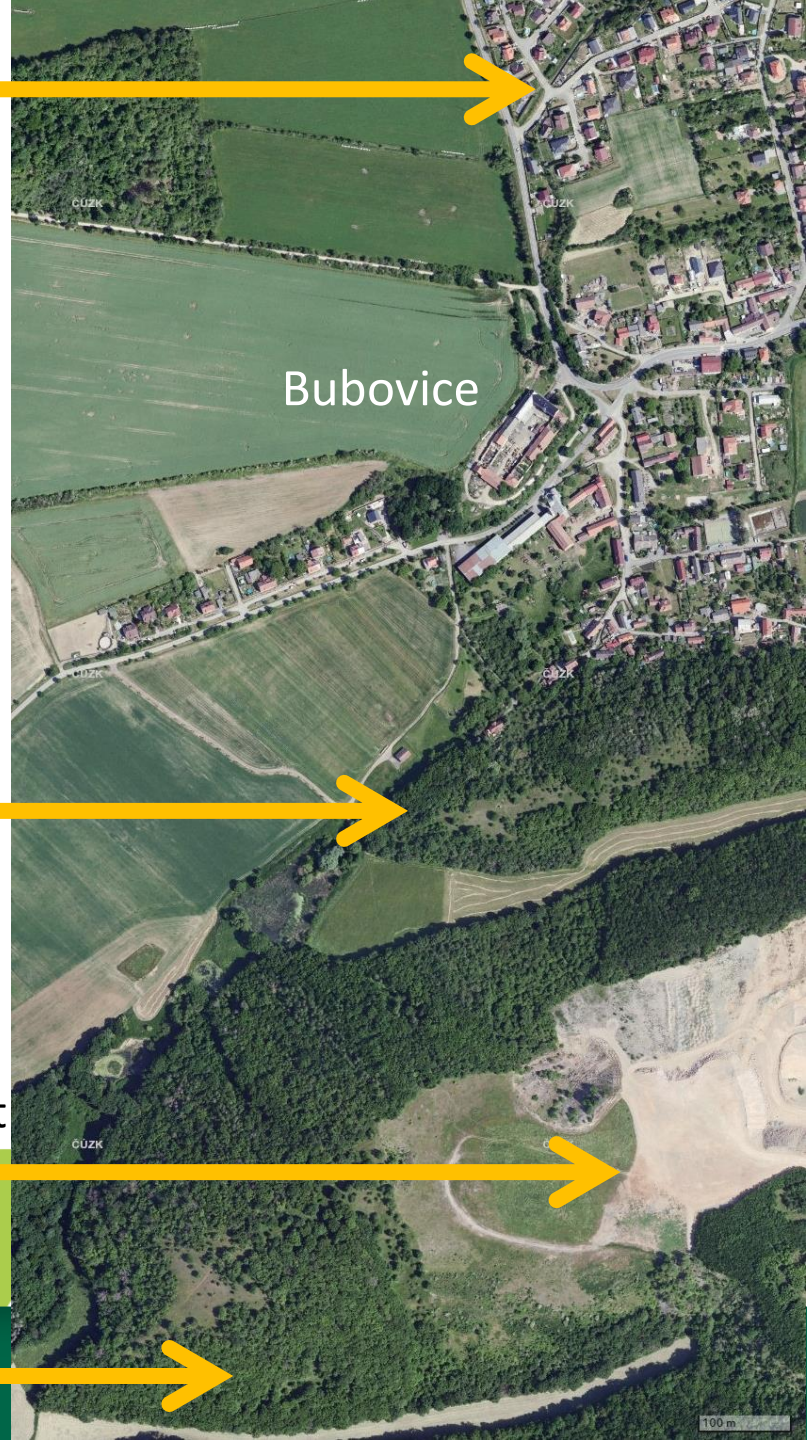

Obr. 15: Relativní význam jednotlivých ohrožujících faktorů pro biotopy sekundárních trávníků

1953

současnost

Bubovice

100 m

100 m

...co děláme, aktivní management

JAK? ...co děláme, aktivní management

- jsme jen úřad, objednatel

/jednání s majiteli, sháněné zhotovitelů prací/

JAK? ...co děláme, aktivní management

- PASTVA – *obnova, dotace a organizace, od 2004, od 2010 i v lese*
– *přes 70 ha toho nejcennějšího, každý rok, organizační problémy*
- SEČ – *malé vybrané plochy, staré louky v Českém krasu téměř nejsou*
- VÝŘEZY NÁLETŮ KŘOVIN A STROMŮ
- OBNOVA SVĚTLÝCH LESŮ – snížení zakmenění, lesní pastva, „pařeziny“
- VYHRABÁNÍ
- Další speciální opatření – k udržení posledních míst výskytu nejvzácnějších rostlin a motýlů

na základě výzkumu /vítaná spolupráce s výzkumnými institucemi/

K OCHRANĚ KRAJINY, jejího vzhledu a dalších funkcí

...vsakování vody, turistického využití, udržitelného hospodaření aj.

Výsadby ovocných stromořadí

Připomínkování územních plánů, pozemkových úprav a regulace výstavby

Zřizování turistické a informační infrastruktury

Podrobné PLÁNY PÉČE

Plán péče o Národní přírodní rezervaci Karlístejn

na období:
2017–2025

I. Základní údaje o zvláště chráněném území

I.1. Základní identifikační údaje	
evidenční číslo:	144
kategorie ochrany:	národní přírodní rezervace
název území:	Karlštejn
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Ministerstvo kultury
číslo předpisu:	24.029/55 - IX
datum platnosti předpisu:	26. dubna 1955
I.2. Údaje o lokalitaci území	
kraj:	Středočeský
okres:	Beroun
obec s rozšířenou působností:	Beroun
obec s pověřeným obecním úřadem:	Bubovice, Karlštejn, Hlásná Třebáň, Vysoký Újezd, Mořina, Srbsko, Svratý Jan pod Skalou
katastrální území:	Bubovice, Budňany, Hlásná Třebáň, Hostim

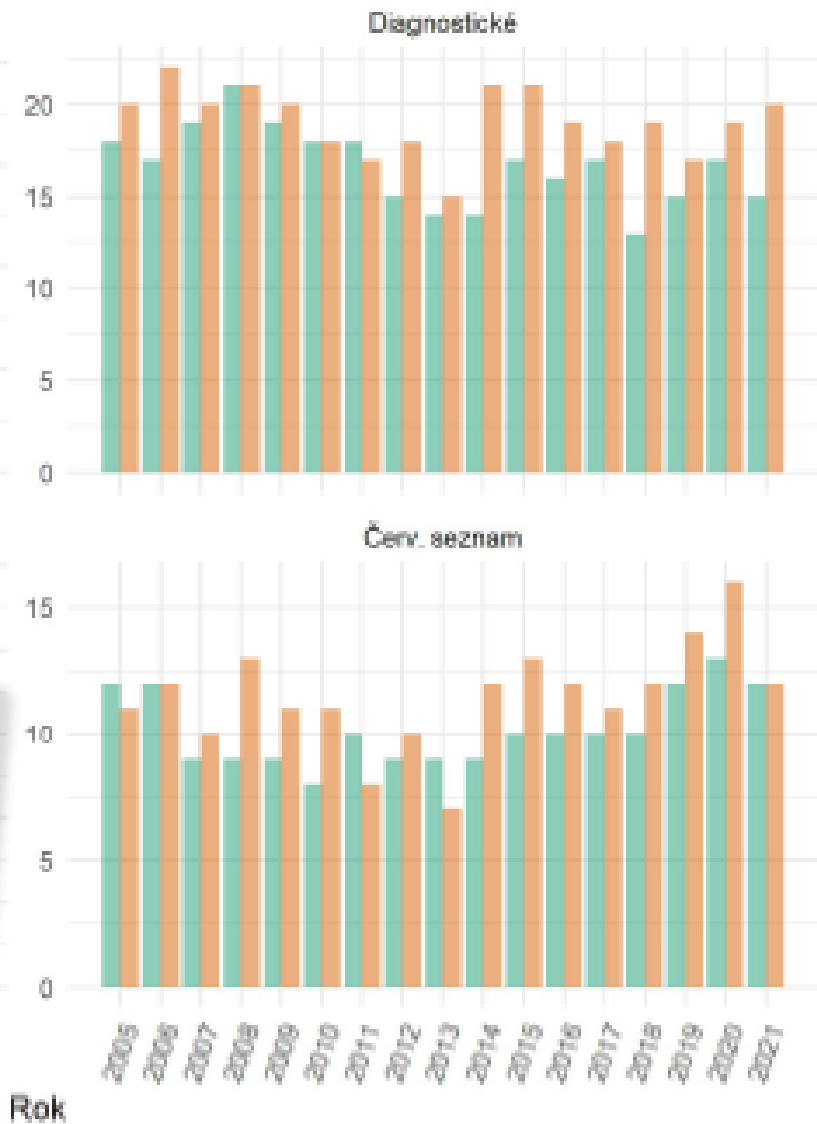
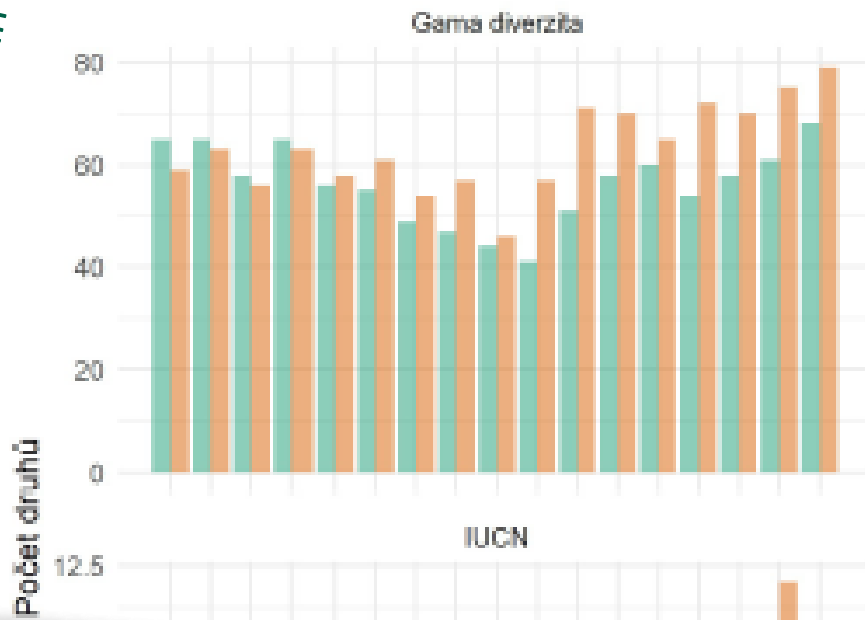
PASTVA

ovce a kozy, přesně vymezované plochy,
načasování podle cílových druhů,

malé plochy a nakrátko, mezery
zemědělské vs. ochrannářské zájmy

- **přes 70 ha, necelé 2 mil. Kč ročně**
- problém administrace, předpisy na veřejnou zakázku se mívají s vegetační sezónou

Závěrečná zpráva smlouvy o dílo
popfk-015a/25/20

Analýza dlouhodobého vlivu pastvy na společenstva
stepních trávníků v CHKO Český kras

Tereza Klinerová, Zita Červenková, Martin Macek

chráněných, ohrožených a diagnostických druhů zjištěný
managementu.

Pastevní management suchých trávníků v CHKO Český kras – zachování a obnova druhově bohatých společenstev

Grazing management of dry grasslands
in the Český kras/Bohemian Karst – conservation
and restoration of species rich communities

Hana Mayerová¹, Tomáš Tichý², Petr Heřman^{2, 3}
a Zuzana Münzbergová^{1, 4}

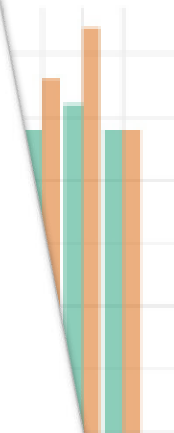
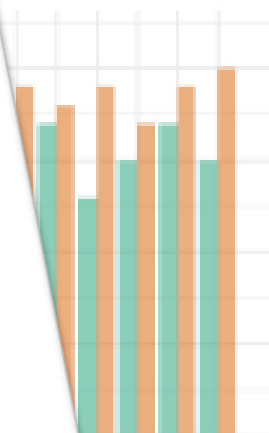
¹ Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze, Benátská 2, CZ – 128 01, Praha 2;
kontakt: mayerova.ha@volny.cz

² Správa chráněné krajinné oblasti Český kras, CZ – 267 18, Karlštejn 85

³ Katedra zoologie a rybářství, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Česká zemědělská
univerzita, Kamýcká 129, CZ – 165 21, Praha 6

⁴ Botanický ústav Akademie věd ČR, v. v. i., CZ – 252 43, Zámek 1, Průhonice

...grazing traditionally belongs to the settled landscape of the Bohemian
...bound to the open pasture landscape. In the 20th
...abandonment and woody vegetation
...areas with most

120

VÝŘEZY NÁLETŮ KŘOVIN A STROMŮ

OCHRANA PŘÍRODY??

- Obnova stepí a lesostepí, pastvin
- Výřezy ročně cca 3-5 ha, cca 500-700 tis. Kč

- Výsadby tradičních ovocných dřevin
- Obnova struktury krajiny

JAK? ...co děláme, aktivní management

Ochrana přírody

ročník 77 číslo 2 2022 cena 49 Kč

50 let CHKO Český kras
Říční dřevo v CHKO Poodří

Revitalizace mokřadů a fauna
Patronáty Skautského institutu

Jeskyně Českého krasu
Nová ochrana přírody?

2 ————— Z naší přírody 2/2022 Ochrana přírody

Český kras – půlstoletí pod ochranou CHKO

Jindřich Prach, Josef Mottl, Vojen Ložek, Lucie Hružová,
Jaroslav Veselý, Tomáš Urban a František Pojer

<https://www.casopis.ochranaprirody.cz/>

[z-nasi-prirody/cesky-kras-pulstoleti-pod-ochranou-chko/](https://www.casopis.ochranaprirody.cz/z-nasi-prirody/cesky-kras-pulstoleti-pod-ochranou-chko/)

JAK? ...co děláme, aktivní management

- PASTVA – *obnova, dotace a organizace, od 2004, od 2010 i v lese*
– *přes 70 ha toho nejcennějšího, každý rok, organizační problémy*
- SEČ – *malé vybrané plochy, staré louky v Českém krasu téměř nejsou*
- VÝŘEZY NÁLETŮ KŘOVIN A STROMŮ
- OBNOVA SVĚTLÝCH LESŮ – snížení zakmenění, lesní pastva, „pařeziny“
- VYHRABÁNÍ
- Další speciální opatření – k udržení posledních míst výskytu nejvzácnějších rostlin a motýlů

na základě výzkumu /vítaná spolupráce s výzkumnými institucemi/

K OCHRANĚ KRAJINY, jejího vzhledu a dalších funkcí

...vsakování vody, turistického využití, udržitelného hospodaření aj.

Výsadby ovocných stromořadí

Připomínkování územních plánů, pozemkových úprav a regulace výstavby

Zřizování turistické a informační infrastruktury

Děkujeme za pozornost!